

Minister Klimatu i Środowiska

Paulina Hennig-Kloska

DOZE-VIII.050.7.2025.KW
3957740.15910364.12828851
Warszawa, 08-09-2025

Dotyczy: odpowiedzi na zapytanie Posłanki Pauliny Matysiak (znak: K10ZAP2653)

Temat: normy odległościowe i mechanizmy ochrony mieszkańców przed negatywnym oddziaływaniem biometanowni

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z zapytaniem nr K10ZAP2653 Posłanki Pani Pauliny Matysiak przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska na następujące pytania:

1. Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska planuje nowelizację przepisów mającą na celu wprowadzenie minimalnej odległości biometanowni od zabudowań mieszkalnych i szkół?

Na wstępie należy zaznaczyć, że powstawanie instalacji biogazowych/biometanowych w Polsce podlega kompleksowej ocenie, która obejmuje szereg procedur administracyjnych, podczas których weryfikowane jest spełnienie przez nie określonych wymogów prawnych dotyczących różnych sfer funkcjonowania.

Zgodnie z art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130), zwaną dalej „ustawą o planowaniu”, „*Decyzję o warunkach zabudowy wydaje, z zastrzeżeniem ust. 3, wójt, burmistrz albo prezydent miasta po uzgodnieniu z organami, o których mowa w art. 53 ust. 4, i uzyskaniu uzgodnień lub decyzji wymaganych przepisami odrębnymi.*”. Z powyższego przepisu wynika, że do weryfikacji zgodności inwestycji z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego jak również do wydania warunków zabudowy właściwą jest odpowiednia jednostka samorządu terytorialnego na poziomie gminy. Dany wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest odpowiedzialny za przeprowadzenie postępowania administracyjnego i podjęcie decyzji. Ponadto, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o planowaniu „*Ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.*”. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawa miejscowego, który przyjmowany jest przez jednostkę samorządu terytorialnego na

poziomie gminy – każdy samorząd gminny samodzielnie ustala przeznaczenie terenów i dopuszczalne na tych terenach przedsięwzięcia.

Biorąc pod uwagę kwestie planowania i zagospodarowania przestrzennego należy także wskazać, że mechanizm konsultacji społecznych przed wydaniem zgody na lokalizację biogazowni/biometanowni pośrednio już istnieje – procedura uchwalania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Zgodnie z art. 17. ust. 13 ustawy o planowaniu, wójt, burmistrz albo prezydent miasta przeprowadza konsultacje społeczne, a następnie wprowadza zmiany do projektu planu miejscowego wynikające z tych konsultacji. Uwagi społeczności mogą mieć rzeczywisty wpływ na sposób przeznaczenia konkretnych obszarów w planie, w tym także terenów pod budowę biogazowni. MPZP to forma zapewnienia pożądanego kierunku rozwoju gminy i zabezpieczenia interesów mieszkańców. Postanowienia MPZP będą wiążące dla potencjalnych inwestorów, mieszkańców i organów administracji publicznej. Narzędzie to nabiera szczególnego znaczenia w kwestii lokalizacji nowych inwestycji, tj. bliskości określonych obiektów od domostw lokalnej społeczności.

Uwzględniając powyższe oraz treść odpowiedzi na pytanie 2, uprzejmie informuję, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie planuje podjęcia działań legislacyjnych mających na celu zmianę przepisów prawa dotyczących lokalizacji inwestycji takich jak biogazownie czy biometanownie, w tym wyznaczania minimalnych odległości takich instalacji od zabudowań mieszkalnych.

2. Czy Ministerstwo pracuje nad wprowadzeniem standardów dotyczących emisji odorów, hałasu i transportu substratów oraz procedur bezpieczeństwa dla mieszkańców terenów, gdzie planuje się takie inwestycje?

Uciążliwość zapachowa jest zagadnieniem złożonym i wieloaspektowym. Wyznaczenie stref buforowych/minimalnych odległości dla przedsięwzięć, które mogą być uciążliwe zapachowo może być jednym z rozwiązań, jednak obarczone jest pewnymi ograniczeniami. Trudność określenia minimalnej (bezpiecznej) odległości od zabudowań, która powinna być zachowana dla uniknięcia potencjalnej uciążliwości zapachowej, wynika z natury zapachu, subiektywnego charakteru jego odczuwania przez człowieka, zmienności warunków meteorologicznych oraz różnorodności przedsięwzięć, których funkcjonowanie wiąże się z emisją substancji zapachowych do powietrza. Dodatkowo, uciążliwość zapachowa przedsięwzięcia uzależniona jest od czynników takich jak: sposób zagospodarowania terenu, panujące na danym obszarze warunki meteorologiczne (w szczególności prędkość i kierunek wiatru), sposób prowadzenia działalności, w tym zastosowane urządzenia i techniki minimalizujące uciążliwość zapachową.

Zalecenia odległościowe dla przedsięwzięć uciążliwych zapachowo wg ekspertyzy „Bezpieczne odległości od zabudowań dla przedsięwzięć, których funkcjonowanie wiąże się z ryzykiem powstania uciążliwości zapachowej”.

Analiza zagadnienia w zakresie określenia stref minimalnych została przeprowadzona w ekspertyzie pn. „Bezpieczne odległości od zabudowań dla przedsięwzięć, których funkcjonowanie wiąże się z ryzykiem powstawania uciążliwości zapachowej”. Zawarte w dokumencie dane i wnioski dowodzą, iż minimalne odległości/strefy buforowe mogą być

skutecznym rozwiązaniem problemu uciążliwości zapachowej w przypadku przedsięwzięć planowanych w sektorze rolnictwa i sektorze komunalnym.

Według analizy rozstrzygnięć przeważającej ilości spraw, a także przeprowadzonych szacunków wynika, iż bezpieczną odległością minimalną jest wartość zbliżona do 500 m. Jest to pewne uogólnienie bowiem wg prognozy możliwe jest narażenie na uciążliwości zapachowe około 7 % obszarów zabudowy mieszkaniowej Polski. Dodatkowo może dochodzić do kumulowania się odczucia uciążliwego zapachu co należy brać pod uwagę podczas planowania tego typu inwestycji. Należy jednak zaznaczyć, że w ramach przedsięwzięć z sektora rolnictwa nie wydzielono przedsięwzięć typu biogazownie lub biometanownie.

Zalecenia dla przedsięwzięć typu biogazownie, ograniczające uciążliwości zapachowe wg „Kodeksu Przeciwdziałania Uciążliwości Zapachowych”

Już w 2016 r. resort środowiska opracował dokument w którym zawarto zbiór praktyk i działań przyjaznych środowisku, których zastosowanie może przyczynić się do ograniczenia uciążliwości zapachowej. W ramach kodeksu zestawiono przepisy prawne, które w sposób bezpośredni lub pośredni dotyczą problematyki uciążliwości zapachowej, a także zidentyfikowano źródła emisji substancji zapachowo-czynnych oraz działania zaradcze dla głównych form działalności uciążliwych zapachowo, w tym przede wszystkim obiektów gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz obiektów hodowlanych.

Rozpoczęciu inwestycji takich jak budowa biogazowni często towarzyszą głośne protesty miejscowej ludności. W przeważających ilości przypadków przyczyną takiej sytuacji jest brak odpowiedniej komunikacji z okolicznymi mieszkańcami celem przedstawienia korzyści z realizowanego przedsięwzięcia, jak i udzielenia rzetelnych i wyczerpujących odpowiedzi na stawiane pytania lub negatywne opinie. Podczas odpowiednio zaplanowanej inwestycji należy wziąć ten etap pod uwagę i publicznie oraz w partnerskim dialogu omówić z lokalną społecznością szerokie korzyści, wynikające z realizacji przedsięwzięcia. Procedura oceny oddziaływania na środowisko i określenia warunków korzystania jest do tego idealną możliwością. Za pozytywnym wizerunkiem takiej inwestycji przemawiają argumenty takie jak:

- redukcja odorów pochodzących z produkcji zwierzęcej, np.: gnojowicy,
- zagospodarowanie uciążliwych odchodów zwierzęcych z dużych ferm i hodowli,
- możliwość zastosowania biomasy i roślin o dużej wilgotności,
- możliwość wykorzystania traw z łąk, parków oraz chwastów,
- możliwość lokalnego wytwarzania energii.

Właściwie zaprojektowana, zrealizowana i eksploatowana biogazownia rolnicza nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Odpowiednie zaprojektowanie i wykonanie takiej instalacji oraz prowadzenie procesu w sposób hermetyczny eliminuje emisję substancji odorowych do środowiska.

Nieprawidłowo prowadzony proces produkcji biogazu wiązać się może z uciążliwością odorową. Źródłem emisji substancji zapachowo-czynnych mogą być:

- dostawy substratów niezbędnych do działalności biogazowni,
- transport biomasy przez okoliczne miejscowości do biogazowni,

- zbiorniki i silosy, w których przechowywane są substraty,
- hala przyjęć i urządzeń do wstępnej obróbki mechanicznej,
- komory fermentacyjne,
- zbiorniki na masę pofermentacyjną,
- urządzenia do przetwarzania pofermentu – linia do odwadniania, suszenia i konfekcjonowania,
- zbiorniki na przefermentowaną biomasę – zamknięte lub laguny,
- niewłaściwe odsiarczanie biogazu,
- stosowanie i zagospodarowanie pofermentu.

W celu ograniczenia wpływu biogazowni na stan środowiska ważna jest prawidłowa realizacja prac budowlanych i montażowych. Niewłaściwe wykonanie połączeń instalacji, a także wszelkiego rodzaju nieszczelności na etapie eksploatacji mogą być źródłem rozszczelnienia instalacji, a tym samym emisji substancji złośliwych do środowiska.

Aby przeciwdziałać i ograniczać możliwe uciążliwości zapachowe inwestycji tego typu należy wziąć pod uwagę:

- odpowiednią lokalizację – najlepiej w pobliżu miejsca powstania substratów, dotyczy to zwłaszcza surowców płynnych – blisko gorzelni, mleczarni, fermy zwierząt,
- przygotowanie nieprzepuszczalnego i wyprofilowanego podłoża ze szczelnym systemem kanalizacyjnym, z możliwością zawracania odcieków, gdyż często niekontrolowane odcieki do wód gruntowych są przyczyną występowania uciążliwości zapachowych,
- przeprowadzanie przeglądów technicznych – konieczność utrzymywania parametrów projektowych instalacji oraz przeprowadzanie okresowych przeglądów technicznych,
- częsta konserwacja i higienizacja obiektów,
- właściwe hermetyczne zabezpieczenie miejsc przechowywania substratów,
- stosowanie zamkniętych lub przykrytych zbiorników,
- wyposażenie w szczelne króćce zbiorników do magazynowania substratów oraz cystern dowożących,
- hermetyzacja – środki transportu stosowane do przewozu substratów powinny być hermetyczne, a trasy przejazdów powinny omijać tereny o gęstej zabudowie,
- dostarczanie substratów za pomocą urządzeń wewnętrznych - rurociągami z ferm zwierząt lub zakładów przetwórczych,
- sadzenie drzew, roślinności średnio i wysokopiennej wokół inwestycji.

Reforma Planowania i Zagospodarowania Przestrzennego

Zgodnie ze znowelizowanymi w 2024 r. przepisami ustawy o planowaniu każda gmina do 30 czerwca 2026 r. ma obowiązek przygotować i uchwalić plan ogólny gminy. Organy odpowiedzialne za planowanie i zagospodarowanie przestrzenne mogą precyzyjniej określać strefy zagospodarowania i lokalizować różnego rodzaju inwestycje. Przy uwzględnieniu, w procesie tworzenia planu ogólnego, odpowiednich stref planistycznych wraz z minimalną odległością od stref zabudowy mieszkaniowej można znacznie ograniczyć

przenikanie się różnych funkcji, a w konsekwencji ograniczyć liczne konflikty przestrzenne, które towarzyszą bliskiemu sąsiedztwu zabudowy gospodarskiej z zabudową mieszkaniową.

Prace nad projektem ustawy przeciwdziałającej uciążliwości odorowej

W Ministerstwie Klimatu i Środowiska trwają prace nad projektem ustawy o przeciwdziałaniu uciążliwościom zapachowym. Przepisy opracowywane są we współpracy z ekspertami w danej dziedzinie i przedstawicielami jednostek administracyjnych, które już teraz uczestniczą w postępowaniach odnoszących się do uciążliwości zapachowych, jak Główny Inspektorat Ochrony Środowiska czy Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.

Z uwagi na złożoność problematyki uciążliwości zapachowej w pierwszym etapie resort zlecił przygotowanie ekspertyzy pn.: "Analiza i określenie poziomów emisji stężenia zapachowego dla wybranych gałęzi przemysłu i przedsięwzięć, mogących powodować uciążliwości zapachowe". Ekspertyza ta ma proponować rozwiązania techniczne w zakresie pomiarów uciążliwości zapachowej na bazie praktyk stosowanych w wielu krajach świata, także w Unii Europejskiej. Pozyskany materiał jest jednym z elementów wsparcia eksperckiego podczas przygotowania kompleksowego rozwiązania prawnego, regulującego kwestie związane ze zjawiskiem uciążliwości zapachowej.

3. Czy Ministerstwo dysponuje statystykami lub mapą lokalnych konfliktów społecznych związanych z biogazowniami i biometanowniami? Jakie wnioski z nich wynikają?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest świadome niskiego poziomu akceptacji lokalnych społeczności dla inwestycji w biogazownie czy też biometanownie. Z tym wyzwaniem mierzy się nie tylko Polska, ale wiele państw w Europie. Należy podchodzić z pełnym zrozumieniem do wyzwań, jakie niesie ze sobą realizacja inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii, zwłaszcza na obszarach wiejskich. Ministerstwo stoi na stanowisku, że instalacje do wytwarzania biogazu powinny być budowane w lokalizacjach akceptowanych przez lokalną społeczność oraz zapewniających dostęp do odpowiedniej ilości substratu do produkcji biogazu. Instalacje te, przy zachowaniu odpowiednich standardów środowiskowych i lokalizacyjnych, mogą stanowić istotne wsparcie zarówno dla rozwoju lokalnej gospodarki, jak i dla bezpieczeństwa energetycznego państwa. Biogazownie mogą stać się źródłem korzyści dla lokalnej społeczności, tworząc miejsca pracy, zapewniając energię i wspierając rolników.

Rozwój sektora biogazu w Polsce napotyka na szereg wyzwań, z których jednym z najistotniejszych jest brak społecznej akceptacji dla tego typu inwestycji. Konieczne jest przeprowadzanie odpowiedniej edukacji zarówno po stronie administracji jak i samych inwestorów. Często brak akceptacji lokalnej społeczności jest wynikiem braku wiedzy na temat tego jak funkcjonują biogazownie – stąd obawa przed wybuchem instalacji, odorem, gryzoniami, wzmożonym ruchem. Wzrost świadomości społecznej i edukacja na temat korzyści z wytwarzania biogazu oraz obalenie niepochlebnych mitów na temat biogazowni mogą przyczynić się do pokonania jednej z głównych barier, które ogranicza rozwój tego sektora, tj. braku akceptacji społecznej.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie dysponuje statystykami ani mapą lokalnych konfliktów społecznych związanych z budową biogazowni/biometanowni w Polsce. Do Ministerstwa w skali roku wpływa kilka zgłoszeń, w których mieszkańcy terenów na których planowana jest budowa biogazowni lub biometanowni wyrażają swój sprzeciw dla tego rodzaju instalacji. W ramach planowanych inwestycji często dialog zarówno jednostek samorządu terytorialnego jak i inwestorów z lokalną społecznością jest na niewystarczającym poziomie. W wyniku czego społeczeństwo lokalne odczuwa, że zgłaszane przez nich problemy/wątpliwości nie są brane pod uwagę. W opinii Ministerstwa, brak wystarczającej wiedzy mieszkańców na temat funkcjonowania biogazowni skutkuje utrwalaniem niekorzystnych mitów na temat zasad jej funkcjonowania i wpływu tych instalacji na lokalną społeczność. Przykładem takiego mitu jest przesąd, że biogazownia wybuchnie.

4. Czy istnieją lub są planowane rekomendacje dla samorządów w zakresie dobrych praktyk przy planowaniu lokalizacji tego typu inwestycji – zwłaszcza tam, gdzie mogą występować czynniki ryzyka społecznego i środowiskowego

W zakresie wspierania jednostek samorządu terytorialnego w planowaniu i realizacji inwestycji związanych z biogazowniami i biometanowniami prowadzone są różnorodne działania informacyjne i edukacyjne. Dostępne są poradniki, opracowania oraz materiały pomocnicze przygotowywane przez instytucje publiczne i branżowe, w tym m. in. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR). Ponadto realizowane są projekty tematyczne oraz organizowane warsztaty i szkolenia skierowane do przedstawicieli administracji lokalnej. Przykładowo, KOWR jest w trakcie realizacji kolejnego cyklu szkoleń dedykowanych biogazowniom rolniczym. W dniu 3 września 2025 roku w Płocku KOWR zainaugurował cykl dwudniowych szkoleń skierowanych do przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego. Spotkania poświęcone są tematyce inwestycji związanych z biogazowniami rolniczymi oraz idei spółdzielni energetycznych. Organizowane będą również przez KOWR jeszcze w 2025 r. warsztaty dotyczące biogazowni rolniczych o mocy do 0,5 MW w ramach, których omawiana będzie m.in. kwestia planowania biogazowni rolniczej czy procesu inwestycyjnego budowy biogazowni rolniczej. Celem tych inicjatyw jest podnoszenie kompetencji w zakresie oceny lokalizacji inwestycji, prowadzenia konsultacji społecznych oraz uwzględniania aspektów środowiskowych i przestrzennych. Ministerstwo wspiera tego typu działania i aktywnie uczestniczy w procesie upowszechniania dobrych praktyk. Ministerstwo nie planuje opracowania własnego, dedykowanego zbioru rekomendacji dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie inwestycji biogazowych i biometanowych.

Z wyrazami szacunku

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

- Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM.